

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 3/2013

Μεταξύ:

UNIVERSAL LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD

Αιτούντων

v.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Ζαχαρίας Τουλούρας, Πρόεδρος
Ανδρέας Χριστοφή, Μέλος
Νίκος Πιπτοκοπίτης, Μέλος
Ιωσήφ Ιωσηφίδης, Μέλος
Κυριάκος Συρίμης, Μέλος

Αιτούντες:

UNIVERSAL LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Αχιλλέα Αιμιλιανίδη, Δικηγόρο
2. Γιάννη Πετραλή, Ασκούμενο Δικηγόρο
3. Στέλιο Σωφρονίου, Εκπρόσωπο αιτούσας εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Γιώργο Σεραφείμ, Δικηγόρο
2. Πανίκο Λεωνίδου, Μέλος Επιτροπής Προσφορών

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 19 Μαρτίου, 2013

Α Π Ο Φ Α Σ Η

A. Με την παρούσα Προσφυγή αρ. 3/2013 η εταιρεία UNIVERSAL LIFE INSURANCE PUBLIC COMPANY LTD (στο εξής οι Αιτητές) στρέφεται εναντίον της απόφασης του ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (στο εξής η Αναθέτουσα Αρχή ή Α.Α.) να αποκλείσει την προσφορά της από το Διαγωνισμό ΔΕΣΙΠ(1)/018/2012 για την «Παροχή Υπηρεσιών για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στο προσωπικό του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου» και να τον κατακυρώσει στην εταιρεία Trust International Insurance Company Ltd (στο εξής η επιτυχούσα).

B. ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. Ο Διαγωνισμός δημοσιεύθηκε στις 26.10.2012 στο ηλεκτρονικό σύστημα σύναψης δημοσίων συμβάσεων (e-procurement).

2. Καθορίστηκε η ανοικτή διαδικασία αξιολόγησης με κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης τη χαμηλότερη τιμή προσφοράς, δεδομένου ότι η προσφορά είναι εντός προδιαγραφών. Τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών καθορίστηκε η 5.12.2012.

3. Η Επιτροπή Αξιολόγησης στις 11.12.2012 με την έκθεσή της έκρινε πως καμιά από τις δύο προσφορές (ούτε των Αιτητών ούτε της επιτυχούσας) δεν είχε μονογραφημένες όλες τις σελίδες της και ότι καμιά από αυτές δεν ήταν βιβλιοδετημένη. Ωστόσο, έκρινε την παρατυπία ως επουσιώδη παρέκκλιση από τους όρους και αξιολογώντας τις δύο προσφορές εισηγήθηκε την κατακύρωση του διαγωνισμού στους Αιτητές.

4. Κατά τη συνεδρία της στις 21.1.2013 η Επιτροπή Προσφορών διαφωνώντας με την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης κατακύρωσε τον διαγωνισμό στην επιτυχούσα, αφού απέρριψε την προσφορά των Αιτητών ως μη μονογραφημένη.

5. Στις 23.1.2013 η Α.Α. ενημέρωσε τους Αιτητές για το πιο πάνω αποτέλεσμα και στις 25.1.2013 οι Αιτητές καταχώρησαν την παρούσα Προσφυγή αρ. 3/2013 στην

Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών. Στις 29.1.2013 η Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών χορήγησε προσωρινό μέτρο μέχρι την εκδίκαση της προσφυγής.

Γ. ΘΕΣΕΙΣ ΑΙΤΗΤΩΝ

Τόσο δια της γραπτής αγόρευσης τους όσο και προφορικά κατά την ενώπιον μας διαδικασία οι Αιτητές σημείωσαν ότι ο μοναδικός λόγος αποκλεισμού της προσφοράς τους (που ήταν και η φθηνότερη), είναι το γεγονός ότι δεν υπήρχαν μονογραφές σε όλες τις σελίδες της. Ο όρος 8.2.4 των εγγράφων του διαγωνισμού προβλέπει ότι: *«κάθε σελίδα των ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ αντιτύπων που θα περιέχονται στους Υποφακέλους, θα πρέπει να είναι μονογραμμένη από τον Προσφέροντα ή τον Εκπρόσωπό του. Σε περιπτώσεις βιβλιοδετημένων στοιχείων μπορεί να μονογραφηθεί μόνο η πρώτη και η τελευταία σελίδα».*

Είναι παραδεκτό ότι ο επιτυχών προσφοροδότης (που είναι και ο μόνος άλλος προσφοροδότης) δεν είχε μονογράψει όλες τις σελίδες της προσφοράς του, χωρίς η προσφορά του να είναι βιβλιοδετημένη. Συγκεκριμένα η προσφορά της επιτυχούσας υποβλήθηκε με σπιράλ και με βάση την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου RTD Talos v. Δημοκρατίας, Υποθ. 10/2009 βιβλιοδεσία με σπιράλ δεν μπορεί να θεωρηθεί ως βιβλιοδεσία για τους σκοπούς του συγκεκριμένου όρου.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης εισηγήθηκε όπως ο διαγωνισμός κατακυρωθεί στους Αιτητές, ως την φθηνότερη εντός προδιαγραφών προσφορά. Στο πρακτικό 11.12.12 της Έκθεσης Τεχνικής και Οικονομικής Αξιολόγησης της Επιτροπής Αξιολόγησης αναφέρεται ότι:

«Διαπιστώθηκε πως καμιά από τις δύο προσφορές δεν είχε μονογραφημένες όλες τις σελίδες της όπως προβλέπεται στους όρους. Παρόλα αυτά η Επιτροπή προχώρησε στην αξιολόγηση των προσφορών γιατί θεώρησε το γεγονός ελάσσονος σημασίας και για τον λόγο ότι δεν δημιουργείται διάκριση σε κανένα από τους προσφοροδότες».

Η Επιτροπή Προσφορών όμως στη συνέχεια αλλοίωσε, όπως ισχυρίστηκαν, το περιεχόμενο της απόφασης της αρμόδιας Επιτροπής Αξιολόγησης, χωρίς καμιά ουσιαστικά αιτιολογία, αναφέροντας τα ακόλουθα:

«Στη συνέχεια η Επιτροπή, αφού ερεύνησε και μελέτησε τους φακέλους των δύο προσφορών που είχε ενώπιόν της, συμφώνησε με το περιεχόμενο της αναφερόμενης έκθεσης της Επιτροπής Αξιολόγησης, εκτός από το σημείο που αφορά στη μονογραφή όλων των σελίδων των υποβληθεισών προσφορών, αφού διαπίστωσε ότι:

- Η προσφορά της εταιρείας *Universal Life Insurance Public Co Ltd* με τον τρόπο που έχει υποβληθεί δεν πληροί βασικό και ουσιώδη όρο του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα η εταιρεία παρέλειψε να μονογράψει όλες τις σελίδες της πρωτότυπης υποβληθείσας προσφοράς όπως προνοούν οι όροι του διαγωνισμού.
- Η υποβληθείσα προσφορά της εταιρείας *Trust* είναι η μόνη έγκυρη προς αξιολόγηση προσφορά, δεδομένου του γεγονότος ότι η εταιρεία έχει σφραγίσει και μονογράψει την πρώτη και τελευταία σελίδα της βιβλιοδετημένης υποβληθείσας της προσφοράς».

Οι Αιτητές μας παρέπεμψαν στην πρόσφατη απόφαση μας στην υπόθεση *IBM Italia S.p.A, Προσφυγή 23/12* ημερ. 26.7.2012 (στην οποία έγινε και παραπομπή στην προηγούμενη σχετική απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών στην Προσφυγή 10/11, *Miltiades Neophytou Civil Engineering Contractors & Developers Ltd v. Τμήματος Δημοσίων Έργων*, , ημερ. 28.6.2011) όπου είχαν λεχθεί τα ακόλουθα:

«Ο όρος 8.2. (*Format of Tenders*) απαιτεί τη μονογράφιση από τον προσφοροδότη όλων των σελίδων της προσφοράς του μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η προσφορά δεν είναι βιβλιοδετημένη. Εκ τούτου εξάγεται το ασφαλές συμπέρασμα ότι η πρόνοια αυτή δεν αναφέρεται και δεν αφορά την περίπτωση που οι μονογραφές ή οι υπογραφές απαιτούνται για την εξασφάλιση της δέσμευσης του προσφοροδότη με την προσφορά του και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υποβολή της. Εδώ επιδιωκόμενος σκοπός είναι η διασφάλιση του ανόθευτου των προσφορών από εκ των υστέρων επεμβάσεις και η αποφυγή σχετικών αμφισβητήσεων και προστριβών.

Η συγκεκριμένη όμως πρόνοια ελέγχεται ως ανεπαρκής και άστοχη αφού και με την πιο πιστή εφαρμογή της δεν είναι ικανή ή αρκετή να διασφαλίσει τον επιδιωκόμενο στόχο. Η μονογράφιση των σελίδων από μόνη της είναι φανερό πως δεν μπορεί να δημιουργήσει οποιαδήποτε υπολογίσιμη δυσκολία σε όποιον έχει ή μπορεί να επιτύχει πρόσβαση από το να αφαιρέσει ή και να προσθέσει ή και να αντικαταστήσει έγγραφο ή έγγραφα της προσφοράς.

Με αυτό το δεδομένο θεωρούμε ότι θα ήταν πράγματι, υπερβολικό και άδικο να τίθεται προσφορά εκτός προδιαγραφών για το λόγο αυτό και μόνο. Σχετική και ενισχυτική της άποψης είναι και η απόφαση της ΑΑΠ αρ. 10/2011 ημερ. 28/6/2011 στην οποία αναλύονται και οι σχετικές με το θέμα αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου:

«[...] σύμφωνα με την πολύ πρόσφατη απόφαση RTD TALOS LTD κ.α. ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (Υπ. 10/2009) προκύπτει σαφώς ότι η «βιβλιοδεσία» με σπιράλ δεν αποτελεί βιβλιοδεσία. Όμως είναι η θέση μας ότι η παρούσα υπόθεση διαφοροποιείται από τη Talos σε δύο ουσιώδη σημεία. Κατά πρώτον στην παρούσα υπόθεση το δέσιμο της προσφοράς επετεύχθη πέραν του σπιράλ και διά της σύνδεσης με υφασμάτινη κορδέλα επικολλημένης με αυτοκόλλητο που φέρει ανάγλυφη σφραγίδα του εκπροσώπου της επιτυχούσας και κατά δεύτερο ο επίμαχος όρος προνοεί «βιβλιοδεσία/συρραφή» στοιχείο που αντανακλά την πρόθεση της Α.Α. όπως αποδεχθεί και πιο ελαστικούς τρόπους σύνδεσης πέραν της βιβλιοδεσίας.

Με δεδομένα τα πιο πάνω αλλά και της καλά παγιωμένης νομολογίας που αποτρέπει την επέμβασή μας επί τεχνικών θεμάτων παρά μόνο σε ειδικά οριζόμενες περιπτώσεις που δεν διαφαίνεται να ισχύουν στην παρούσα περίπτωση θεωρούμε ανεπίτρεπτη την παρέμβασή μας.

Από την άλλη και με βάση το σκεπτικό της απόφασης (*ratio decidendi*) στην Υπ. 1792/2007 ήτοι Χαραλαμπίδης Πέτρος & Αδελφοί ΛΤΔ ν. Κυπριακής Δημοκρατίας προκύπτει ότι ακόμα και σε μη βιβλιοδετημένες προσφορές- όπου τούτο απαιτείται- η παράλειψη μονογραφής εγγράφων δεν επιφέρει από μόνη της ακυρότητα αλλά συναρτάται με τη φύση και τη σημασία των εγγράφων των οποίων παραλείφθηκε η μονογραφή. Παρατηρούμε ότι στην προσφορά της επιτυχούσας όλα τα βασικά έγγραφα τα συναρτώμενα με την παροχή δεσμεύσεως και την ποιότητα της προσφοράς της επιτυχούσας είναι υπογεγραμμένα με αποτέλεσμα η παράλειψη μονογραφών επί συνοδευτικών εγγράφων ειδομένη ακόμη και από αυτή τη σκοπιά να καθίσταται επουσιώδης.

Φρονούμε δε ότι ο επίμαχος όρος ο οποίος συναντάται επανειλημμένα σε έγγραφα δημόσιων διαγωνισμών χρήζει περαιτέρω εξειδίκευσης και διασαφήνισης προκειμένου να αίρονται εκ των προτέρων εν δυνάμει προκύπτουσες αμφιβολίες αναφορικά με το εάν συγκεκριμένου τύπου συνδέσεις των εγγράφων της προσφοράς αποτελούν ή όχι βιβλιοδεσία και συνεπώς χρήζουν ή όχι μονογραφών επί των υποβληθέντων εγγράφων.

Εξάλλου ο σκοπός του εν λόγω όρου δεν μπορεί να εξαχθεί με βεβαιότητα αφού και στην περίπτωση μη βιβλιοδετημένων και πλήρως μονογραμμένων προσφορών η μη επέμβαση δεν διασφαλίζεται λόγω της μη απαίτησης για αρίθμηση μιας έκαστης σελίδας των προσφορών.

Θεωρούμε δε ότι η αποτύπωση της δέσμευσης των οικονομικών φορέων αναφορικά με τα υποβληθέντα έγγραφα δύναται να ρυθμισθεί διά άλλων προσφορότερων τρόπων, αποφεύγοντας ορισμούς που προκαλούν σύγχυση και/ή καθιστούν μη πρακτική τη διαδικασία υποβολής της προσφοράς.

Παρά ταύτα έχουμε προβεί σε έλεγχο των σελίδων της πρωτότυπης προσφοράς και έχουμε διαπιστώσει ότι πέραν του μεγάλου όγκου, ελάχιστες από αυτές δεν φέρουν μονογραφή και τούτο φαίνεται να έγινε εκ παραδρομής, αλλά το ίδιο περίπου συμβαίνει και με την προσφορά των Αιτητών.

Κατά συνέπεια κρίνουμε εύλογα επιτρεπτή την απόφαση της Α.Α. να κρίνει ως επουσιώδη απόκλιση τη μη συμμόρφωση με τη συγκεκριμένη πρόνοια και να δεχθεί την προσφορά ως σύμφωνη με τις προδιαγραφές του διαγωνισμού».

Ως εκ των ανωτέρω ισχυρίστηκαν ότι η όποια παράλειψη μη μονογραφής κάθε σελίδας της πρωτότυπης προσφοράς συνιστά επουσιώδη παρέκκλιση τέτοιας φύσης που δεν θα μπορούσε να επιφέρει αποκλεισμό των Αιτητών από τον διαγωνισμό. Παρέπεμψαν δε στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση 1792/2007, Χαραλαμπίδης Σ. Πέτρος & Αδελφοί Λτδ ν. Δημοκρατίας, ημερ. 21.5.2009 (Ερωτοκρίτου Δ.) στην οποία οι εκεί Αιτητές είχαν παραλείψει να μονογραφήσουν συγκεκριμένες σελίδες της προσφοράς, οι οποίες όμως ήταν υπογραμμένες εκ μέρους των Αιτητών. Η Α.Α. ισχυρίστηκε ότι υπήρχε παρέκκλιση από ουσιώδη όρο του διαγωνισμού, ισχυριζόμενη ότι «η αναγωγή του τύπου υποβολής μιας προσφοράς σε ουσιώδη όρο ενός διαγωνισμού, αφενός εξασφαλίζει την αρχή της ισότητας των προσφοροδοτών και αφετέρου εξασφαλίζει την ομαλότητα της διαδικασίας αξιολόγησης των προσφορών».

Το Ανώτατο Δικαστήριο κατέληξε:

«Δεν συμφωνώ. Η μονογράφιση της 1ης σελίδας του Τεκμηρίου 1Α αν και υποχρεωτική, όπως προβλέπει ο όρος 6.5.1, δεν μπορεί να είναι ουσιώδης, αφού η πρώτη σελίδα δεν περιέχει κανένα στοιχείο ουσιαστικής σημασίας ή οτιδήποτε που να σχετίζεται προσωπικά με τους Αιτητές. Επομένως, η παράλειψη μονογράφισης της, δεν μπορεί παρά να ήταν επουσιώδης, αφού δεν θα μπορούσε να είχε οποιαδήποτε αποφασιστική σημασία στη λήψη της απόφασης για την κατακύρωση της προσφοράς. Το ίδιο ισχύει και για τη μη μονογράφιση της τελευταίας σελίδας του Τεκμηρίου 1Α. Εδώ η σημασία της παράλειψης αδυνατίζει ακόμη περισσότερο, αφού υπάρχει υπογραφή και σφραγίδα των Αιτητών, γεγονός που καθιστά και την επιπρόσθετη μονογράφιση, τυπική προϋπόθεση.

Έρχομαι τώρα στα 4 έγγραφα τα οποία δεν ήταν βιβλιοδετημένα. Έχοντας υπόψη τη φύση τους και ιδιαίτερα ότι το πρώτο ήταν δημόσιο έγγραφο (Πιστοποιητικό Σύστασης Εταιρείας) το οποίο είχε εκδοθεί από κυβερνητική υπηρεσία και έφερε τόσο σφραγίδα όσο και υπογραφή ότι ήταν πιστό αντίγραφο, το δεύτερο έγγραφο, (Εγγυητική Επιστολή Τράπεζας Κύπρου) έφερε μονογραφή στην πρώτη σελίδα και υπογραφή στη δεύτερη του εκδώσαντος το Πιστοποιητικό, το τρίτο (Πρακτικά Συνεδρίας του Συμβουλίου των Αιτητών για συμμετοχή στο διαγωνισμό) το οποίο στο κάτω μέρος φέρει πιστοποίηση γνησιότητας από το Γραμματέα της εταιρείας και δύο άλλες υπογραφές Διευθυντών της εταιρείας και το τελευταίο (Ετήσια Άδεια Εργολήπτη) η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών και φέρει υπογραφή του Διευθυντή του Συμβουλίου στο κάτω μέρος, θεωρώ ότι η

παράλειψη μονογράφησης του κάθε εγγράφου, δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ουσιώδης απόκλιση από τους όρους του διαγωνισμού.

Με δεδομένη τη φύση και περιεχόμενο των εγγράφων και ότι όλα έφεραν υπογραφή των προσώπων που τα εξέδωσαν, δεν έχω πειστεί ότι η παράλειψη μονογράφησης τους και από τους Αιτητές, είναι καθοριστικής σημασίας στην κατακύρωση της προσφοράς. Ούτε και αντιβαίνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών».

Συνεπώς, συνέχισαν οι Αιτητές, η παράλειψη μονογραφής δεν επαρκεί από μόνη της για να επιφέρει αποκλεισμό προσφοροδότη, ούτε και συνιστά παράβαση ουσιώδους όρου. Αλλά και στην απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών στην Προσφυγή 64/2011 Χαρ. Πηλακούτας Λτδ ν. Υπουργείου Οικονομικών, ημερ. 1.12.2011 η οποία αφορούσε σε παράλειψη υπογραφής συγκεκριμένου εντύπου που έπρεπε να υποβληθεί με τα έγγραφα του διαγωνισμού, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

«Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου ουσιώδης είναι ο όρος η τήρηση του οποίου είναι αποφασιστικής σημασίας για τη λήψη και το περιεχόμενο της απόφασης για την κατακύρωση της προσφοράς. Όπως έχουμε σημειώσει ενωρίτερα στην παρούσα υπόθεση δεν πρόκειται για απόκλιση από τις προϋποθέσεις που υποχρεωτικά θα πρέπει να πληρούνται για τη συμμετοχή του προσφοροδότη στο διαγωνισμό. Πρόκειται για παρέκκλιση από τον προβλεπόμενο τύπο της δήλωσης συμμόρφωσης με αυτές, η οποία δήλωση ούτως ή άλλως υπεβλήθη και αποτελεί μέρος της προσφοράς των Αιτητών. Εκτιμώντας όλα τα σχετικά δεδομένα δεν βρίσκουμε ότι στην προκειμένη περίπτωση η πιστή τήρηση του προβλεπόμενου τύπου υποβολής της δήλωσης είναι αποφασιστικής σημασίας για τη λήψη της απόφασης κατακύρωσης της προσφοράς [...].

Κρίνουμε συμπερασματικά ότι πρόκειται για επουσιώδη απόκλιση από προβλεπόμενο τύπο η οποία δεν δικαιολογεί και δεν νομιμοποιεί την απόφαση για αποκλεισμό της προσφοράς των Αιτητών [...].».

Συνεπώς ισχυρίστηκαν ότι ο αποκλεισμός των Αιτητών από τον διαγωνισμό υπήρξε αποτέλεσμα πλάνης και ότι η προσβαλλόμενη απόφαση θα πρέπει να ακυρωθεί. Οι Αιτητές υπέγραψαν όλες τις κρίσιμες σελίδες της προσφοράς. Άλλωστε, εισηγήθηκαν, υιοθέτηση της θέσης της Α.Α. θα οδηγούσε και σε άνιση μεταχείριση μεταξύ προσφοροδοτών, με δεδομένο ότι ενώ αμφότερες οι προσφορές δεν ήταν βιβλιοδετημένες, η Α.Α. επέλεξε να αποκλείσει από τον διαγωνισμό την προσφορά των Αιτητών που ήταν η φθηνότερη και να κατακυρώσει τον διαγωνισμό στην επιτυχούσα.

Πρόσθεσαν ότι είναι καλά γνωστό ότι η πλάνη της διοίκησης είτε σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο, είτε σχετικά με τα πραγματικά γεγονότα αποτελεί αυτοτελή λόγο ακύρωσης της διοικητικής πράξης και είναι αδιάφορο αν η πλάνη λήφθηκε ή όχι με καλή πίστη. Εν προκειμένω, η πλάνη της Επιτροπής Προσφορών είναι εμφανής, εφόσον, σε αντίθεση με την ορθή κρίση της Επιτροπής Αξιολόγησης, αγνοούσαν ή και πλανήθηκαν για τις αποφάσεις της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών επί του θέματος, ως και την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση Talos στην οποία είχε κριθεί ότι η βιβλιοδέτηση με σπιράλ δεν συνιστά βιβλιοδεσία.

Καμιά αιτιολογία δεν δόθηκε εξάλλου για την παραγνώριση της σύστασης της Επιτροπής Αξιολόγησης και για την ανατροπή του ορθού συμπεράσματός της δυνάμει του οποίου οι όποιες αποκλίσεις αφορούσαν αμφοτέρους τους προσφοροδότες και συνιστούσαν επουσιώδη όρο. Ως γνωστό η αναιτιολόγητη παραγνώριση της σύστασης της Επιτροπής Αξιολόγησης συνιστά λόγο ακύρωσης (*K.M.C Motors Limited v. The Republic* [1985] 3 CLR 1235, *Φαρμακευτική Οργάνωση Κύπρου Λτδ v. Δημοκρατίας* [1991] 3 ΑΑΔ 2745, *A. Trikomitis Ltd. v. Republic* [1986] 3 CLR. 262, *Σπύρος Χούτρης (Λευκονιζιάτης) και Υιοί Λτδ v. Δήμου Λεμεσού*, Υποθ. 1056/99, ημερ. 10/7/2001, *Louis Berger International Inc v. Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λευκωσίας*, Υποθ. 919/2000 και 1206/2000, ημερ. 15.3.02).

Ενόψει των ανωτέρω εισηγήθηκαν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση για αποκλεισμό της προσφοράς των Αιτητών και για κατακύρωση του διαγωνισμού στην επιτυχούσα θα πρέπει να ακυρωθεί.

Δ. ΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ

Αρχικά οι εκπρόσωποι της Α.Α. μας παρέπεμψαν σε σχετικούς όρους του Διαγωνισμού. Στο άρθρο 8.2.4. προτελευταία παράγραφος αναφέρεται:

«Κάθε σελίδα των ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΝ αντιτύπων που θα περιέχονται στους Υποφακέλους, θα πρέπει να είναι μονογραμμένη από τον Προσφέροντα ή τον

Εκπρόσωπο του. Σε περιπτώσεις βιβλιοδετημένων στοιχείων μπορεί να μονογραφηθεί μόνο η πρώτη και η τελευταία σελίδα».

Στο δε άρθρο 8.2.6. αναφέρεται:

«Οποιοσδήποτε άλλος τρόπος σύνταξης της Προσφοράς δεν είναι αποδεκτός κι η Προσφορά, σε τέτοια περίπτωση, θα απορρίπτεται ως απαράδεκτη».

Στο άρθρο 8.3.1., περαιτέρω αναφέρεται:

«Ο φάκελος περιλαμβάνει τα Δικαιολογητικά Συμμετοχής, την Τεχνική και την Οικονομική Προσφορά».

Εισηγήθηκαν ότι η προσφορά των Αιτητών έχει τα ακόλουθα, μεταξύ άλλων, χαρακτηριστικά:

1. Δεν έχει υποβληθεί σε βιβλιοδετημένη μορφή οποιουδήποτε είδους, αλλά σε φάκελο τύπου box file, στον οποίο όλες οι σελίδες της προσφοράς- εκτός από τις ετήσιες εκθέσεις των Αιτητών για τα έτη 2009, 2010 και 2011, οι οποίες είναι υπό τύπο βιβλίου- είναι παντελώς ασύνδετες μεταξύ τους.
2. Από τις συνολικά επτά (7) σελίδες της Οικονομικής Προσφοράς, μόνο η 6^η σελίδα φέρει υπογραφή και η 7^η σελίδα μονογραφή, ενώ καμία σελίδα δεν φέρει οποιαδήποτε σφραγίδα.
3. Καμία σελίδα από τους Γενικούς Όρους, Ορισμούς και Κανονισμούς των Αιτητών που επισυνάφθηκαν δεν φέρει οποιαδήποτε υπογραφή, μονογραφή ή σφραγίδα.
4. Καμία σελίδα της Διαδικασίας Υποβολής Παραπόνων που επισύναψαν οι Αιτητές δεν φέρει οποιαδήποτε υπογραφή, μονογραφή ή σφραγίδα.

5. Η σελίδα της Διαδικασίας Αποζημίωσης Απαιτήσεων που επισύναψαν οι Αιτητές δεν φέρει οποιαδήποτε υπογραφή, μονογραφή ή σφραγίδα.
6. Από τις δύο σελίδες της Τεχνικής Προσφοράς (Έντυπο 7) που επισύναψαν οι Αιτητές, η 2^η σελίδα δεν φέρει οποιαδήποτε υπογραφή, μονογραφή ή σφραγίδα.

Συνεπώς εισηγήθηκαν τα εξής:

-Πρώτον, ότι η προσφορά των Αιτητών πόρρω απέχει από το να θεωρείται βιβλιοδετημένη, αντίθετα, έχει υποβληθεί με τον πιο εύκολο τρόπο (box file, ασύνδετες σελίδες) για να αφαιρέσει κανείς ή να προσθέσει (αντικαταστήσει) σελίδες, οι οποίες δεν είναι έστω και στοιχειωδώς συνενωμένες μεταξύ τους.

-Δεύτερον, παρατηρείται στην εν λόγω προσφορά ανυπαρξία υπογραφής, μονογραφής ή σφραγίδας επί των πιο ουσιωδών εγγράφων της προσφοράς των Αιτητών, συμπεριλαμβανομένων της οικονομικής και τεχνικής προσφοράς τους και συνεπώς ουσιώδης απόκλιση από τους όρους του διαγωνισμού.

Η Επιτροπή Προσφορών απέκλεισε την Προσφορά των Αιτητών αφού η περί του αντιθέτου εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης επί του εν λόγω θέματος είναι παντελώς λανθασμένη και ορθώς δεν υιοθετήθηκε.

Η απόφαση της Επιτροπής Προσφορών κατέληξαν συνάδει απόλυτα όχι μόνο με τους όρους προσφορών, αλλά και με την νομολογία που έχει υιοθετηθεί περί του θέματος και από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών.

Μας παρέπεμψαν δε ως προς αυτό το σημείο στην πολύ πρόσφατη απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών ημερομηνίας 28.3.2012 στην Ιεραρχική Προσφυγή Αρ. 66/2011 Ν. ΓΑΒΡΙΗΛ ν. ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ στην οποία λέχθηκαν και τα ακόλουθα:

«[...] χωρίς λοιπόν να εξετάζουμε κατά πόσο ο τρόπος με τον οποίο οι προσφοροδότες επέλεξαν να συνδέσουν τα φύλλα της προσφοράς τους και με

βάση το σκεπτικό της απόφασης (ratio decidendi) στην Χαραλαμπίδης Πέτρος & Αδελφοί ΛΤΔ ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (υπ. Αρ. 1792/2007) προκύπτει ότι ακόμα και σε μη βιβλιοδετημένες προσφορές-όπου τούτο απαιτείται-η παράλειψη μονογραφής εγγράφων δεν επιφέρει από μόνη της ακυρότητα αλλά συναρτάται με τη φύση και τη σημασία των εγγράφων των οποίων παραλήφθηκε η μονογραφή [...]»

Η ίδια θέση καταγράφηκε και σε άλλες αποφάσεις της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών.

Στην παρούσα περίπτωση εισηγήθηκαν δεν έχουν απλά κάποιες μεμονωμένες σελίδες παραληφθεί να μονογραφηθούν, υπογραφούν ή να φέρουν σφραγίδα, αλλά όλες σχεδόν οι ουσιώδεις σελίδες της τεχνικής και οικονομικής προσφοράς των Αιτητών είναι χωρίς μονογραφή, υπογραφή ή σφραγίδα. Άρα, η μη μονογραφή ή υπογραφή σε τέτοια ουσιώδη έγγραφα επιφέρει εν προκειμένω ακυρότητα της προσφοράς τους.

Παρέπεμψαν δε στην απόφαση ημερομηνίας 4.7.2011 στην Υπόθεση Αρ. 75/2010 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛ.ΝΙ.Α ΚΟΚΚΙΝΟΣ LTD ν. ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, στην οποία λέχθηκαν και τα ακόλουθα:

«.....Οι Αιτητές δεν αμφισβητούν ότι παρέλειψαν να υπογράψουν το χειρόγραφο Δελτίο Ποσοτήτων, όπως όφειλαν σύμφωνα με τις πρόνοιες του συγκεκριμένου όρου. Όμως διαφωνούν, τόσο με την Αναθέτουσα Αρχή όσο και με την Αναθεωρητική Αρχή, ότι η μη υπογραφή των Δελτίων Ποσοτήτων αποτελούσε ουσιώδη παράβαση των όρων του Διαγωνισμού. Όπως εισηγήθηκε ο δικηγόρος των Αιτητών η φράση «δεόντως συμπληρωμένα και υπογραμμένα», πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε το «δεόντως» συμπληρωμένα να αφορά και στο «υπογραμμένα» π.χ. καφέ μαλλιά και μάτια. Σύμφωνα με τον κ. Δράκο, «δεόντως» σημαίνει αυτός που ταιριάζει, αρμόζει, είναι αναγκαίος στην περίπτωση. Με αυτή την γραμματική ερμηνεία του όρου, μπορούν να ληφθούν υπόψη τα συγκεκριμένα Δελτία Ποσοτήτων που χρησιμοποιήθηκαν στο Διαγωνισμό και στα οποία δεν υπήρχε ειδικός χώρος που να προβλέπει για την υπογραφή του προσφοροδότη. Έτσι εισηγήθηκε ο κ. Δράκος στην περίπτωση, όπως στην παρούσα, που το ίδιο το έγγραφο δεν ζητεί υπογραφή, τότε δεν χρειάζεται να υπογραφεί ώστε τα έντυπα να είναι «δεόντως υπογραμμένα». Περαιτέρω, ο δικηγόρος των Αιτητών εισηγήθηκε ότι ο όρος 4.5.5. προβλέπει ότι:- «Κάθε σελίδα του ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ θα πρέπει να είναι μονογραμμένη από τον Προσφέροντα ή τον Εκπρόσωπό του. Σε περιπτώσεις βιβλιοδετημένων/συρραμμένων στοιχείων μπορεί να μονογραφηθεί μόνο η πρώτη και η τελευταία σελίδα». Συνδυασμένη ανάγνωση των όρων 4.6.1.ζ και 4.5.5. οδηγεί, είπε, στο εύλογο συμπέρασμα ότι αν η προσφορά δεν είναι συρραμμένη, τότε το Δελτίο Ποσοτήτων πρέπει να υπογραφεί, ενώ αν είναι

συρραμμένη, όπως στην παρούσα περίπτωση, δεν χρειάζεται τέτοια υπογραφή (όρος 4.5.5.). Τέλος, εισηγήθηκε ότι σε περίπτωση οποιασδήποτε αμφιβολίας, τότε υιοθετείται εκείνη η λύση που είναι πιο ευνοϊκή για το διοικούμενο.

Κατά την κρίση μου, ο συγκεκριμένος όρος (4.6.1.ζ.) είναι ουσιώδης. Με κάθε σεβασμό, δεν συμφωνώ με την αντίθετη εισηγήση του δικηγόρου των Αιτητών ότι ερμηνευτικά το «δεόντως συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα», δεν εναποθέτει υποχρέωση των προσφοροδοτών για υπογραφή των Δελτίων Ποσοτήτων και ότι εν πάση περιπτώσει, δεν υπήρχε χώρος για την υπογραφή τους. Με βάση την γραμματική ερμηνεία των εγγράφων, ο όρος «υπογεγραμμένα» σημαίνει να φέρουν υπογραφή του εκδότη τους, δείγμα συμμόρφωσης και δέσμευσης των προσφοροδοτών με τα όσα καταγράφονται στο έντυπο. Από τα πιο πάνω, σε συνάρτηση με το προοίμιο της παραγράφου 1 του όρου 4.6 της προσφοράς, προκύπτει σαφώς, κατά την άποψή μου, ότι η πλήρης συμμόρφωσή τους με τον επίδικο όρο, αποτελούσε ουσιώδη υποχρέωση των Αιτητών».

Όσον αφορά τις αιτιάσεις των Αιτητών περί της αποδοχής της συμμόρφωσης της προσφοράς της Trust International Insurance Company Ltd με τους όρους προσφοράς και τελικά της κατακύρωσης της προσφοράς στην εν λόγω προσφοροδότρια εταιρεία εισηγήθηκαν ότι κανένα έννομο συμφέρον αναγνωρίζει η πάγια νομολογία για προβολή τέτοιου λόγου ακυρότητας, όταν η προσφορά των Αιτητών δεν συνάδει με τους όρους του διαγωνισμού.

Ενδεικτικά παρέπεμψαν σχετικά στην απόφαση ημερομηνίας 4.7.2011 στην Υπόθεση Αρ. 75/2010 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛ.ΝΙ.Α ΚΟΚΚΙΝΟΣ LTD και ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, στην οποία λέχθηκαν και τα ακόλουθα:

«Συμφωνώ με την ευπαίδευτο συνήγορο για την Αναθεωρητική Αρχή, ότι προτού επιτραπεί στους Αιτητές να προσβάλουν την επικύρωση της προσφοράς στο ΕΜ, θα πρέπει πρώτα να αποδείξουν ότι πληρούσαν τους όρους του Διαγωνισμού, ώστε στη συνέχεια να τους αναγνωρισθεί το έννομο συμφέρον να προσβάλουν την επικύρωση της προσφοράς στο ΕΜ, αντί στους ίδιους. Όπως αναφέρθηκε στην υπόθεση Δημοκρατία ν. Μάριος Θεοχαρίδης Λτδ (2008) 3 ΑΑΔ 488, μια προσφυγή επιτυγχάνει ή αποτυγχάνει με αναφορά αποκλειστικά στη νομιμότητα ή όχι του αποκλεισμού ενός προσφοροδότη και δεν εξετάζεται οτιδήποτε άλλο αναφορικά με τη διαδικασία (βλ. επίσης Δημοκρατία ν. Κωνσταντινίδου κ.α. (Αρ. 1) (2002) 3 ΑΑΔ 220). Η ύπαρξη ή μη εννόμου συμφέροντος, αποφασίζεται με βάση τα ιδιαίτερα περιστατικά της κάθε περίπτωσης (βλ. Κουτσού ν. Δημοκρατίας (1992) 4ΣΤ 4508)».

Προς την κατεύθυνση, συνεπώς, απόδειξης εννόμου συμφέροντος υπέδειξαν το μόνο που μπορούν να προσβάλουν οι Αιτητές στην παρούσα υπόθεση, είναι: (α) κατά

πόσον η προσφορά τους νόμιμα κρίθηκε ότι ήταν εκτός προδιαγραφών και (β) τον συνακόλουθο αποκλεισμό τους από το διαγωνισμό. Για να διαπιστωθεί, εάν οι Αιτητές έχουν έννομο συμφέρον ή όχι να προσβάλλουν τα πιο πάνω, θα πρέπει πρώτα να κριθεί, ισχυρίστηκαν, εάν νόμιμα κρίθηκαν μη προσοντούχοι λόγω μη εκπλήρωσης όρων της προσφοράς και, έπειτα, κατά πόσον οι εν λόγω όροι ήταν ουσιώδης ή μη.

Στην παρούσα περίπτωση η προσφορά των Αιτητών δεν ήταν βιβλιοδετημένη και περαιτέρω τα (ουσιώδη) έγγραφα της δεν ήταν (σχεδόν όλα δεν ήταν) μονογραμμένα ή υπογραμμένα, ως προνοούσαν οι όροι του διαγωνισμού. Οι όροι του διαγωνισμού, σε συνάρτηση με την υφιστάμενη νομολογία, ήταν ξεκάθαροι.

Ακόμα και αν, όμως, ήταν επιτρεπτό να εξεταστεί η εγκυρότητα της προσφοράς του επιτυχόντος προσφοροδότη δεν πρόκειται ισχυρίστηκαν για την ίδια περίπτωση με αυτή της προσφοράς των Αιτητών. Η προσφορά του επιτυχόντος προσφοροδότη ήταν βιβλιοδετημένη σε σπιράλ και όχι απλά σε τύπο μη συνδεδεμένων εγγράφων σε boxfile, ως η προσφορά των Αιτητών. Φέρει μονογραφές σε όλες τις σελίδες της οικονομικής προσφοράς και υπογραφή και σφραγίδα στην τελευταία σελίδα αυτής. Φέρει υπογραφή και/ή μονογραφή σε έκαστη από τις δύο σελίδες της τεχνικής προσφοράς της. Φέρει υπογραφή στη βεβαίωση σχετικά με την προστασία των εργαζομένων. Άρα, δεν υπάρχουν παραλείψεις υπογραφής/μονογραφής σε ουσιώδη έγγραφα στην προσφορά της επιτυχούσας.

Με βάση τα προαναφερόμενα εισηγήθηκαν την απόρριψη της παρούσας Προσφυγής.

Ε. Αφού ακούσαμε τις θέσεις των δυο πλευρών και κατόπιν ενδελεχούς μελέτης του σχετικού Διοικητικού Φακέλου της υπόθεσης καταλήγουμε στα ακόλουθα:

Θα διασαφηνίσουμε πρώτα το ζήτημα της απουσίας των προβλεπόμενων μονογραφών που αποτέλεσε και τον λόγο αποκλεισμού της προσφοράς των Αιτητών καίτοι υπήρξε η φθηνότερη.

Η απόφαση της Επιτροπής Προσφορών στηρίχθηκε στις πρόνοιες του όρου 8.2.4 του επίμαχου Διαγωνισμού ο οποίος προβλέπει ότι:

«Κάθε σελίδα των πρωτοτύπων αντιτύπων που θα περιέχονται στους Υποφάκελους, θα πρέπει να είναι μονογραμμένη από τον Προσφέροντα ή τον Εκπρόσωπό του. Σε περιπτώσεις βιβλιοδετημένων στοιχείων μπορεί να μονογραφηθεί μόνο η πρώτη και η τελευταία σελίδα».

Η Επιτροπή Προσφορών σε αντίθεση με την εισήγηση της Ε.Α. η οποία πρόκρινε την προσφορά των Αιτητών αφού κατέληξε ότι και οι δύο προσφορές δεν είχαν μονογραφημένες όλες τις σελίδες τους κρίνοντας το γεγονός αυτό ως ελάσσονος σημασίας με δεδομένη και την παραβίαση και από την επιτυχούσα του εν λόγω όρου, αποφάσισε όπως κατακυρωθεί ο Διαγωνισμός στην επιτυχούσα με το πιο κάτω σκεπτικό:

«Η προσφορά της εταιρείας Universal Life Insurance Public Co Ltd με τον τρόπο που έχει υποβληθεί δεν πληροί βασικό και ουσιώδη όρο του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα η εταιρεία παρέλειψε να μονογράψει όλες τις σελίδες της πρωτότυπης υποβληθείσας προσφοράς όπως προνοούν οι όροι του διαγωνισμού.

Η υποβληθείσα προσφορά της εταιρείας Trust είναι η μόνη έγκυρη προς αξιολόγηση προσφορά, δεδομένου του γεγονότος ότι η εταιρεία έχει σφραγίσει και μονογράψει την πρώτη και τελευταία σελίδα της βιβλιοδετημένης υποβληθείσας της προσφοράς».

Η Επιτροπή Προσφορών με βάση τα πιο πάνω έκρινε τον όρο 8.2.4 ουσιώδη και απέρριψε την προσφορά των Αιτητών ενώ κατακύρωσε το διαγωνισμό στην επιτυχούσα κρίνοντας τη δική της προσφορά συμβατή με τους όρους του Διαγωνισμού.

Είναι η άποψη μας ότι και τα δύο σκέλη της κρίσης της νοσούν.

Καταρχήν το ζήτημα της παράλειψης μονογραφιών επί υποβληθείσας προσφοράς αποτέλεσε αντικείμενο κρίσεως μας η οποία επικυρώθηκε και από το Ανώτατο Δικαστήριο σε αποφάσεις οι οποίες αναφέρθηκαν και κατά τη διάρκεια της ενώπιόν μας διαδικασίας.

Στην Προσφυγή 23/2012 ημερ. 26.7.2012 της IBM Italia S.p.A, (που παραπέμπει και στην προηγούμενη σχετική απόφασή στη *Miltiades Neophytou Civil Engineering Contractors & Developers Ltd v. Τμήματος Δημοσίων Έργων, Προσφυγή 10/2011, ημερ. 28.6.2011*) αποφασίσθηκαν τα ακόλουθα:

«Ο όρος 8.2. (Format of Tenders) απαιτεί τη μονογράφηση από τον προσφοροδότη όλων των σελίδων της προσφοράς του μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η προσφορά δεν είναι βιβλιοδετημένη [...] Η συγκεκριμένη όμως πρόνοια ελέγχεται ως ανεπαρκής και άστοχη αφού και με την πιο πιστή εφαρμογή της δεν είναι ικανή ή αρκετή να διασφαλίσει τον επιδιωκόμενο στόχο. Η μονογράφηση των σελίδων από μόνη της είναι φανερό πως δεν μπορεί να δημιουργήσει οποιαδήποτε υπολογίσιμη δυσκολία σε όποιον έχει ή μπορεί να επιτύχει πρόσβαση από το να αφαιρέσει ή και να προσθέσει ή και να αντικαταστήσει έγγραφο ή έγγραφα της προσφοράς. Με αυτό το δεδομένο θεωρούμε ότι θα ήταν πράγματι, υπερβολικό και άδικο να τίθεται προσφορά εκτός προδιαγραφών για το λόγο αυτό και μόνο. Σχετική και ενισχυτική της άποψης είναι και η απόφαση της ΑΑΠ αρ. 10/2011 ημερ. 28/6/2011 στην οποία αναλύονται και οι σχετικές με το θέμα αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου που αναφέρουν ότι : Η μονογράφηση της 1ης σελίδας του Τεκμηρίου 1Α αν και υποχρεωτική, όπως προβλέπει ο όρος 6.5.1, δεν μπορεί να είναι ουσιώδης, αφού η πρώτη σελίδα δεν περιέχει κανένα στοιχείο ουσιαστικής σημασίας ή οτιδήποτε που να σχετίζεται προσωπικά με τους Αιτητές.

Επομένως, η παράλειψη μονογράφησης της, δεν μπορεί παρά να ήταν επουσιώδης, αφού δεν θα μπορούσε να είχε οποιαδήποτε αποφασιστική σημασία στη λήψη της απόφασης για την κατακύρωση της προσφοράς. Το ίδιο ισχύει και για τη μη μονογράφηση της τελευταίας σελίδας του Τεκμηρίου 1Α. Εδώ η σημασία της παράλειψης αδυνατίζει ακόμη περισσότερο, αφού υπάρχει υπογραφή και σφραγίδα των Αιτητών, γεγονός που καθιστά και την επιπρόσθετη μονογράφηση, τυπική προϋπόθεση [...] η παράλειψη μονογράφησης του κάθε εγγράφου, δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ουσιώδης απόκλιση από τους όρους του διαγωνισμού [...] Με δεδομένη τη φύση και περιεχόμενο των εγγράφων και ότι όλα έφεραν υπογραφή των προσώπων που τα εξέδωσαν, δεν έχω πειστεί ότι η παράλειψη μονογράφησης τους και από τους Αιτητές, είναι καθοριστικής σημασίας στην κατακύρωση της προσφοράς. Ούτε αντιβαίνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των προσφοροδοτών».

Στην απόφαση δε του Ανωτάτου Δικαστηρίου ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΠΕΤΡΟΣ & ΑΔΕΛΦΟΙ ΛΤΔ v. ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ημερ. 21.5.2009 διασαφηνίζεται ότι δεν συνεπάγεται α ριογι ότι παράλειψη μονογράφησης οποιασδήποτε σελίδας αποτελεί ουσιώδη απόκλιση συναρτώντας την παράλειψη με την ουσία της σελίδας επί της οποίας παραλείφθηκε η μονογραφή αναφορικά δηλαδή με τη σημασία που αυτή θα συνεπάγετο σε σχέση με την απόφαση για κατακύρωση της προσφοράς.

Εν προκειμένω κρίνουμε ότι όλα τα έγγραφα της προσφοράς στα οποία προνοείται υπογραφή σε προκαθορισμένο χώρο επί των εντύπων της και διασφαλίζουν τη δέσμευση του προσφοροδότη έναντι της Αναθέτουσας Αρχής έχουν υπογραφεί.

Αυτό που έχει σημασία είναι ότι και οι δύο προσφοροδότες είναι εντός προδιαγραφών αφού υπέγραψαν όλες τις σελίδες εκείνες που απαιτούνταν για σκοπούς δέσμευσης των προσφοροδοτών. Οτιδήποτε άλλο, κρίνουμε ότι ήταν επουσιώδους σημασίας.

Περαιτέρω δεν μπορούμε παρά να σημειώσουμε την προφανή πλάνη στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή Προσφορών αναφορικά με τη θεώρηση του ότι η προσφορά της επιτυχούσας υπήρξε βιβλιοδετημένη. Το τι αποτελεί ή όχι βιβλιοδεσία είναι ζήτημα προκαθορισμένο που δεν ανάγεται σε σύγκριση και πρόκριση της ασφαλέστερης ίσως λύσης. Είναι ξεκάθαρο ότι με βάση την πολύ γνωστή υπόθεση RTD Talos v. Δημοκρατίας, Υποθ. 10/2009 το δέσιμο σελίδων με σπειροειδή πλαστικά άγκιστρα (spiral) δεν θεωρείται βιβλιοδεσία για τους σκοπούς του συγκεκριμένου όρου 8.2.4. Ακόμη και μόνο βάση αυτού η απόφαση της Α.Α. δεν θα μπορούσε παρά να οδηγηθεί σε ακύρωση.

Τα πιο πάνω συνδέονται άρρηκτα και με το ζήτημα της απουσίας δέουσας αιτιολογίας η οποία και μόνο λόγω της προσημειωθείσας πλάνης καθίσταται απούσα.

Αναφορικά με το ζήτημα της άνισης μεταχείρισης που επικαλέστηκαν οι Αιτητές και για το οποίο προβλήθηκε επιχειρηματολογία εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής με αναφορά σε σωρεία αποφάσεων ότι έστω και αν πρόκειται περί παραβάσεως επί του ιδίου σημείου δεν νομιμοποιούμαστε όπως το εξετάσουμε, δεδομένου του αποκλεισμού των Αιτητών σημειώνουμε τα εξής:

Το ratio όλων των αποφάσεων τις οποίες προσκόμισε ενώπιον μας η Α.Α. είναι ότι σε περίπτωση αμφισβήτησης αποκλεισμού προσφοροδότη το ζήτημα το οποίο εξετάζεται εν πρώτοις είναι η νομιμότητα ή όχι του αποκλεισμού του, πράγμα που θα καθορίσει στη συνέχεια την ύπαρξη ή μη εννόμου συμφέροντος προκειμένου να προωθήσει την προσφυγή του. Διαπίστωση περί παράνομου αποκλεισμού προσφοροδότη οδηγεί σε

απόκτηση από τον ίδιο συμφέροντος όπως προσβάλει τη μη κατακύρωση της προσφοράς στους ίδιους (βλ. Ewald & Makis Ltd v. ΑΤΗΚ, Υπόθ. Αρ. 34/2006, ημερ. 22.5.2008). Συνεπώς η θέση της Αναθέτουσας Αρχής δεν μπορεί να έχει έρεισμα στη νομολογία στην οποία στηρίχθηκε η επιχειρηματολογία της.

Απολύτως όμως σχετική με το θέμα σημειώνεται η απόφαση στην υπόθεση 75/2010 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛ.ΝΙ.Α ΚΟΚΚΙΝΟΣ LTD v. Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών η οποία καταλήγει ως ακολούθως:

«[...] η τελική κατάληξη της Αναθεωρητικής Αρχής πάσχει στο ότι εσφαλμένα έκρινε ότι δεν εγειρόταν θέμα παράβασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, με αποτέλεσμα να μην αναγνωριστεί έννομο συμφέρον στους Αιτητές να εγείρουν, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης, θέμα εγκυρότητας της προσφοράς του ΕΜ για λόγους άνισης μεταχείρισης επί των σημείων που η δική τους προσφορά παραβίαζε τους όρους των Οδηγιών. Το σφάλμα αυτό κατά την κρίση μου, καθιστά την προσβαλλόμενη απόφαση τρωτή».

Επίσης σχετική καθίσταται και η πρόσφατη απόφαση μας με αρ. 25/2012, Συνεργασία Έκτακτων Μεταφορών (Σ.Ε.Μ.) v. Υπουργείου Άμυνας, στην οποία και παραπέμπουμε.

Προς πλήρη δε διασαφήνιση του ζητήματος επιθυμούμε περαιτέρω να σημειώσουμε και τα ακόλουθα:

Θεωρούμε ότι στην παρούσα υπόθεση εκείνο που καλούμαστε να αποφασίσουμε δεν είναι ποια από τις δύο προσφορές υποβλήθηκε σε καλύτερη μορφή από την άλλη ή ποια από τις δύο βρίσκεται πλησιέστερα στις πρόνοιες του όρου 8.2.4 αλλά αν η κάθε μια από τις δύο πληροί ή όχι τις απαιτήσεις του εν λόγω όρου. Είναι σαφές ότι καμία από τις δύο δεν ανταποκρίνεται στις ρητές απαιτήσεις του αφού καμία δεν είναι βιβλιοδετημένη, όπως εξηγείται παραπάνω και σε καμία από τις δύο δεν μονογράφονται όλες οι σελίδες. Κατά συνέπεια αν ο συγκεκριμένος όρος ήθελε κριθεί ως ουσιώδης καμία από τις δύο προσφορές δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως εντός προδιαγραφών. Έχουμε όμως προκρίνει αμφότερες τις προσφορές ως εντός προδιαγραφών αφού ακριβώς ο εν λόγω όρος έχει κριθεί ως επουσιώδης για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω και έχουν αναλυθεί λεπτομερέστερα σε προηγούμενες αποφάσεις μας στις οποίες και παραπέμπουμε. Κατ' επέκταση και

αφού αμφότερες οι προσφορές κρίνονται ως εντός προδιαγραφών θεωρούμε ότι καθίσταται περιττή η όποια περαιτέρω ενασχόλησή μας με το ζήτημα της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των δύο.

Μετά τα πιο πάνω ευρήματά μας αποφασίζουμε ομόφωνα ότι η Προσφυγή αρ. 3/2013 επιτυγχάνει και η προσβαλλομένη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής ακυρώνεται.